

مدیرکل بهزیستی استان تهران با اشاره به آغاز طرح ساماندهی کودکان کار

خانواده‌ها بعد از جمع‌آوری کودکانشان را پس می‌گیرند

ریحانه جولایی

افزایش کار کودک در ایران

بر اساس آمار، به‌رغم آنکه در سطح جهان آمار کودکان کار رو به کاهش بوده اما در ایران شاهد افزایش تعداد کودکان کار هستیم و تا زمانی که ساختارهای اقتصادی کشور اصلاح و فقر ریشه‌کن نشود، این روند ادامه خواهد داشت. با توجه به حقوق پایین و اجاره‌خانه‌های بالاحتی در خانواده‌هایی که آسیب‌های اجتماعی وجود ندارد هم کودکان مجبور به کار می‌شوند. بر اساس پیمان‌نامه حقوق کودک، هر کودک باید از کودکی تا بزرگسالی تحت مراقبت و حمایت‌های خانواده قرار گیرد و بتواند با توجه به بالاترین استانداردهای جامعه رشد همه‌جانبه داشته و استعدادهایش شکوفا شود. از این رو دولت‌ها موظف به تضمین رشد کودکان هر جامعه هستند به این ترتیب مسئله کودکان کار نیز یک موضوع اجتماعی است که از فقدان مدیریت اجتماعی و نداشتن آمارهای صحیح ناشی می‌شود و قابل‌تقلیل به‌فقر و گروه خاصی نیست. به گزارش مهر، پژوهشی که در مورد بررسی وضعیت کودکان خیابانی انجام شده نشان می‌دهد که ۳۰،۹ درصد کودکان خیابانی ۶ تا ۱۱ سال و ۹ درصد نیز زیر ۶ سال دارند و تعداد کودکان خیابانی غیر ایرانی در استان‌های تهران، فارس، خراسان رضوی، بوشهر و اصفهان بیشتر از استان‌های دیگر است و همچنین ۳۰ درصد کودکان خیابانی به مدرسه نمی‌روند. پژوهشی که در خصوص وضعیت کودکان خیابانی در سال گذشته توسط سازمان بهزیستی انجام شده است نشان می‌دهد که بیشترین آمار کودکان مربوط به گروه سنی ۶ تا ۱۱ سال است بنابراین می‌توان گفت که اغلب کودکان خیابانی به دلیل اینکه از سنین پایین کودکی زندگی در خیابان را تجربه

می‌کنند بالطبع از سن کم از شانس یک زندگی رشددهنده در کنار خانواده محروم شده و فرصت رشد و تکامل را در کنار خانواده از دست می‌دهند. مطالعات انجام شده نشان می‌دهد بیشترین تعداد کودکان خیابانی را پسران تشکیل می‌دهند و همچنین بررسی اولیه خلأ قانونی است چرا که آگس و والدین کودک کار در خواست بدهند که کودک از بهزیستی پس گرفته شود و به خانواده بر گردد بهزیستی مجبور است آن را بپذیرد و سپس کودک به خانواده تحویل داده شود. بر اساس گفته‌های بندپی با استناد به همین دلیل قوه قضاییه قول داده اگر ۲ بار کودک به خانواده برگشت و مجدد به عنوان کودک کار راه‌شده، صورت جلسه‌ای تنظیم شود و برای بار سوم به هیچ عنوان تحویل خانواده نشده و از خانواده سلب حضانت شود.

قانونی که ابرادارد

موضوع پس گرفتن کودکان از بهزیستی مسئله تازه‌ای نیست. انوشیروان محسنی بندپی، رئیس سابق سازمان بهزیستی کشور بارها این نکته اشاره کرده بود که مشکل بهزیستی در زمینه ساماندهی کودکان کار و خیابان خلأ قانونی است چرا که آگس و والدین کودک کار در خواست بدهند که کودک از بهزیستی پس گرفته شود و به خانواده بر گردد بهزیستی مجبور است آن را بپذیرد و سپس کودک به خانواده تحویل داده شود. بر اساس گفته‌های بندپی با استناد به همین دلیل قوه قضاییه قول داده اگر ۲ بار کودک به خانواده برگشت و مجدد به عنوان کودک کار راه‌شده، صورت جلسه‌ای تنظیم شود و برای بار سوم به هیچ عنوان تحویل خانواده نشده و از خانواده سلب حضانت شود.

تنگناهای ناشی از تنگدستی یا بدسرپرستی والدین، کودکان کار و خیابان را به چهارراهه کشانده است تا برای اندک درآمدی، زیر بار نگاه رانندگان و سرنشینان خودروها بروند. سسنگین تر از این بار نگاه، آسیب‌های متنوعی است که اکنون و آینده این کودکان را نشان رفته است؛ موضوعی که به دلیل ویژگی‌های قانون حضانت والدین بر کودکان، سازمان بهزیستی و سازمان‌های مردم‌نهاد را هم در ساماندهی این کودکان با چالش روبرو ساخته است.

حضانت کودک کار

بر عهده چه کسی است؟

باین حال در مورد این پرسش که حضانت به عهده کیست، قانون مدنی به صراحت تأکیدی کند که این حضانت هم تکلیف و هم حق پدر و مادر است. بنابراین تا زمانی که چنین تکلیفی را قانون‌گذار بر اساس دستور شایع بر عهده آنان گذاشته است، هیچ مقام یا سازمان

دیگری اجازه دخالت در این حق و تکلیف را ندارد مگر در موارد استثنایی که پدر یا مادر برابر قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بدسرپرست یا بی‌سرپرست، در نگهداری طفل به وظایف کامل خود عمل نکنند. در این موارد، چون ادامه زندگی در آن خانواده به مصالح طفل نیست، در این مقطع سازمان بهزیستی یا تشکل‌های مردم‌نهاد می‌توانند به خاطر رعایت مصلحت طفل، مراتب رایه دادگاه اعلام کنند. پس از اعلام و صدور حکم محکمه حقوق و قضا به بدسرپرستی، سازمان بهزیستی جانشین سرپرستی پدر و مادر می‌شود. حکم دادگاه قطعی است و نمی‌تواند حضانت را منوط به شرط خاصی کند. البته بنابر گفته‌های حقوقدانان باید به این موضوع هم اشاره کرد که نباید همه اطفال کار را به عنوان اطفال بدسرپرست یا بی‌سرپرست تلقی کرد. به‌صرف کودک کار بودن، نمی‌توان سرپرستی را از پدر و مادر بگیریم چرا که این عمل با هیچ کدام از موازین قانون حمایت از خانواده، قانون مدنی و قانون کودکان تطابق ندارد. قوه قضاییه هم به عنوان یک مرجع عام نمی‌تواند حق حضانت کودکان کار را از والدین آنان سلب کند. پیگیری مسائل کودکان کار، مشمول قانون کار است و بر اساس این قانون، می‌توان با اشتغال اطفال برخورد کرد. در این مورد، گرفتن حضانت فرزندان والدین، تابع شرایط خاصی است و کودک کار بودن، شرایط گرفتن حضانت کودک از والدین را فراهم نمی‌کند. یکی از شرایطی که می‌توان حضانت کودک را از خانواده گرفت این است که پدر و مادر اعتیاد شدید داشته باشند یا سلامت کودک در خطر باشد. ولی این که یک کودک اشتغال دارد دلیلی مبنی بر وجود تهدید برای کودک نیست. البته مشاهدات فعالان حقوق کودکان از این خبر می‌دهد که در صورت تهدید جان کودک یا اعتیاد داشتن والدین هم کودکان به خانواده‌ها تحویل داده‌شده‌اند.

قدم جدیدی برای

حضانت کودکان کار

حالا آخرین خبرها از این حکایت می‌کند که داریوش بیات‌نژاد، مدیرکل بهزیستی استان تهران از ساماندهی کودکان کار صحبت به میان آورده است. بر اساس گزارشی که ایلمنا منتشر کرده، بیات‌نژاد در ارتباط با قوانین بدسرپرستی در مواجهه با کودکانی که به بردگی می‌روند اعلام کرده است که یک‌بخش از کار مربوط به کودکانی است که سرپرست ندارند یا اینکه سرپرست مؤثر یا مناسب بر خورار نیستند، یا همچنین کودکانی که به اصطلاح ناهنجاری شدیدی در خانواده دارند و به نظر می‌آید که صلاحیت نگهداری کودکان را ندارند. در این رابطه شرایط ایجاد شده تا زمینه فراهم‌سازی شرایط مناسب برای کودکان کار را از کف خیابان جمع‌دائم فراهم شود. این امر نیازمند تعامل نزدیک سازمان قضائی کشور با بهزیستی خواهد داشت.

کودکان کار و خیابانی یکی از بارزترین نمودهای افزایش مشکلات اقتصادی به شمار می‌آید که

بی‌توجهی به آن می‌تواند ایجاد و گسترش آسیب‌های اجتماعی را به همراه داشته باشد. این روزها با وجود فشارهای مداوم اقتصادی هر روز بیش از گذشته با پدیده کودکان کار روبرو هستیم

است. او همچنین خاطر نشان کرد: البته تعاملاتی برقرار کرده‌ایم و به این جمع‌بندی نیز نزدیک شده‌ایم که آن بخش از والدینی که به هیچ عنوان صلاحیت نگهداری فرزندان ندارند و به هیچ عنوان به مصلحت فرزندان نیست که به محیط آن خانواده برگردند، از طرف سازمان قضائی حکم سلب صلاحیت صادر شود. در این مسیر در حال حرکت هستیم، منتها یک مقدار موانع قانونی وجود دارد، کار سختی است و اثبات آن به سختی ممکن است. از آن سو هم به دنبال خانواده‌هایی هستیم که به صورت موقت یا دائم کودکان را سرپرستی کنند.

بیات‌نژاد با تأکید بر اینکه سازمان بهزیستی به‌طور مشخص دیدگاهش، اعتقادش و مأموریت ذاتی‌اش این است که بستر توانمندی خانواده‌ها فراهم شود تا از کار کودک جلوگیری کند. نیز خاطر نشان کرد: کودکان را جمع‌آوری می‌کنیم و خانواده‌هایشان از طریق مقامات قضائی اقدام می‌کنند و کودکان را پس می‌گیرند و دوباره به سطح خیابان می‌فرستند که این یک دور باطلی است. سال‌های گذشته که این اتفاق افتاد، خروجی نامطلوب خود را نشان داد. ما معتقدیم وقتی بچه‌ها را جمع‌آوری می‌کنیم و اقدام به شناسایی مشکلات خانواده آن‌ها می‌کنیم، باید نسخه کامل از حمایت‌های همه‌جانبه ارائه شود تا خانواده در سعادت فرزندان کارهایی که برای آن‌ها مضر است را مانع شوند. در غیر این صورت ما هر روز خیابان بچه‌ها را جمع می‌کنیم و آن‌ها به خانواده‌ها برمی‌گردند و شرایط خانوادگی آن‌ها باعث می‌شود به کار در خیابان‌ها و کارگاه‌ها و باقی‌مانده‌های آن‌ها مناسبت نیست، بازگردند. نمی‌شود هر روز کودکان را از کف خیابان جمع کرد. در ابتدای امر لازم است، ساعت کار کودکان را کم کنیم. باید اقداماتی که لازم است و قابل اجرا است صورت بگیرد. این که بخواهیم به‌طور کامل کودکان را از کف خیابان و یک‌باره جمع کنیم، اجرایی نیست و نتیجه خوبی هم نخواهد داشت.

از گوشه و کنار

معاون شهردار:

پل گیشا به لحاظ ایمنی قابل استفاده نبود

معاونت فنی و عمرانی شهرداری تهران گفت: پل گیشا ماجرای پرغم‌های دارد. این پل دیگر به لحاظ ایمنی قابل استفاده نبود و عرض آن نیز برای عبور و مرور خودروها کم بود؛ این پل تنها دو خط عبوری دارد. در حالی که مادر این منطقه به ۵ خط عبوری نیاز داریم و دیگر جوابگوی تردد در این منطقه نبود. در نتیجه نیازمند اصلاح ترافیکی بود. به گزارش ایلمنا، صفاصوبوری در گفت‌وگو با خبرنگار ایلمنا اشاره به این‌که پل گیشا مطابق با آئین‌نامه‌های دنیا، دیگر ایمن نبود، تصریح کرد: در ابتدا برای ایمن‌سازی آن بررسی‌هایی صورت گرفت. اما به این دلیل که مسیر به خط عبوری نیز نیاز داشت، در نتیجه تنها مساله ایمن‌سازی در میان نبود و تصمیم بر جمع‌آوری پل واحداث زیرگذر گرفته شد. معاون فنی و عمرانی شهرداری تهران در ادامه افزود: اما دوره جدید و با تشخیص شهردار، استفاده دوباره از این پل به عنوان پل عابر پیاده در دستور کار قرار گرفت تا این نشانه شهری و یادگاری صنعتی تهران کاملاً منهدم نشود. در نتیجه جمع‌آوری، به‌سزای و تبدیل آن به پل عابر و نصب مجدد در دستور کار قرار گرفت. صوبوری با اشاره به امکاناتی که در پل جدید قرار است تعبیه شود، افزود: کافی‌شاپ، محل بازی کودکان از جمله امکاناتی است که روی پل رانندگی می‌شود و بخش‌هایی از پل نیز سرپوشیده خواهد شد. به گفته وی، تمامی پل‌های تهران که بیش از ۷۰۰ پل را شامل می‌شوند به‌طور دائم در حال پایش و کنترل هستند.

وضعیت تگران کننده

منابع آب زیرزمینی کشور

یک پژوهشگر حوزه منابع آب با اشاره به اینکه ناپایدارترین سفره‌های آب زیرزمینی در استان‌های هرمزگان، فارس و اصفهان قرار دارند، گفت: از ایخوان‌های قزوین، تهران - کرج، ورامین، ساوه، ابهر - خرمدره، قروه - دهگلان، فریمان - تربت‌جام، مشهد، زنجان، نیشابور و هشتگرد - بیشترین استفاده را می‌شود و آن‌ها نیز در شرایط ناپایداری قرار دارند.

محمد رضا گلنداساز در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به اینکه منابع آب زیرزمینی در کشور با وجود بارندگی‌های کم‌سابقه در سال آبی جاری همچنان در وضعیت نامطلوبی قرار دارد و بارش‌ها نتوانسته کسری مخازن آب زیرزمینی که طی چند دهه برداشت بی‌رویه به وجود آمده است را جبران کند، گفت: طبق آمار و اطلاعات وزارت نیرو، سطح آب زیرزمینی در اغلب دشت‌های کشور افت شدیدی دارد و تاکنون بیش از ۴۰۰ محدودده از ۶۰۹ محدودده مطالعاتی کشور در شرایط ممنوعه و ممنوعه بحرانی قرار گرفته‌اند.

وی ادامه داد: وضعیت سفره‌های آب زیرزمینی در کشور یکسان نیست و مسالما در برخی نقاط وضعیت آب زیرزمینی شرایط بحرانی تری دارد و نیاز است که این مناطق مورد توجه قرار گیرند بنابراین باید با در نظر گرفتن شاخص‌هایی این مناطق را شناسایی کرد.

سازمان سنجش به داوطلبان هشدار داد:

کلاهداری کتکوری در فضای مجازی

سازمان سنجش نسبت به داوطلبان کتکوری ۹۸ در زمینه تبلیغات و کلاهداری موجود در فضای مجازی درباره ادعای واھی دست‌رسی به سئوالات آزمون سراسری هشدار داد. به گزارش ایلمنا، این سازمان اعلام کرد: «با نزدیک شدن به برگزاری آزمون سراسری در روزهای پنجشنبه ۱۳ و جمعه ۱۴ تیرماه سال ۱۳۹۸ مشاهده می‌شود برخی افراد و مؤسسات سودجو و کلاه‌دار با انجام تبلیغات در فضاهای مجازی و شبکه‌های اجتماعی و با ادعای واھی دست‌رسی به سئوالات آزمون سراسری، اقدام به اخذ و کلاهبرداری می‌کنند.

در سطح کل شهر باید از بین بروند. این فضاها باید به حداقل کاهش یابد تا امنیت برای همه شهروندانی که از مکان‌های عمومی به‌ویژه خیابان‌ها و پل‌ها عبور می‌کنند، وجود داشته باشد.

نژادپیرام افزود: شهرداری باید بتواند با تغییر طراحی پل‌های عابر پیاده، در آنها سیستم‌های روشنایی بیشتر و در صورت لزوم از دوربین‌های مدار بسته استفاده کند تا اتفاقی رخ ندهد. عضو کمیسیون معماری و شهرسازی شورای شهر تهران در انتها گفت: تذکر به شهرداری برای رفع فضاهای بی‌دفاع همیشه در دستور کاری من قرار دارد.

پل‌های عابر پیاده مجهز به دوربین‌های مدار بسته شوند

عضو شورای شهر تهران خواستار شد:

عضو شورای شهر تهران بر لزوم نصب دوربین‌های مدار بسته در پل‌های عابر پیاده تأکید کرد.

زهرا نژادپیرام درباره خطراتی که بلبورد‌های تبلیغاتی روی پل‌های عابر پیاده برای شهروندان و به‌ویژه بانوان ایجاد می‌کنند، به خبرنگار ایلمنا گفت: پل‌های عابر پیاده فضاهای بی‌دفاع شهری هستند و فرقی نمی‌کند بانوان از آن استفاده کنند یا آقایان، برای هر کسی می‌تواند این دغدغه وجود داشته باشد که مورد تهدید قرار گیرد.

عضو کمیسیون معماری و شهرسازی شورای شهر تهران با اشاره به اینکه در این خصوص به شهرداری تهران تذکر داده شده است، گفت: رویکرد ما کاهش فضاهای بی‌دفاع در سطح شهر است و به شهرداری این تذکر داده‌ایم که باید نسبت به این مساله و نوع طراحی‌هایی که برای این فضاهای انجام می‌دهد، دقت بیشتری داشته باشد.

نژادپیرام با تأکید بر اینکه توجه به فضاهای بی‌دفاع شهری باید بیشتر شود، تصریح کرد: در گذشته پل‌هایی از فضاهای بی‌دفاع شهری بودند، اما با نوسازی‌های صورت گرفته میزان رفت‌وآمد بر روی آنها افزایش یافته است. پل‌ها اکنون تحت نظارت اجتماعی هستند و میزان حوادث و آسیب‌هایی که در آنها رخ می‌دهد، کمتر شده است. وی در ادامه افزود: اما امنیت روی پل‌ها باید بیشتر مورد توجه شهرداری قرار گیرد و نوع طراحی که برای بلبورد‌ها در این مکان‌ها صورت می‌گیرد باید به گونه‌ای باشد که بتوان بر روی آن نظارت اجتماعی داشت تا از بروز هرگونه خطر احتمالی پیشگیری شود. عضو کمیسیون معماری و شهرسازی با بیان این نکته که احتمال آزار و اذیت بانوان روی پل‌های عابر پیاده تهران همیشه مطرح است، افزود: باید تمام تلاش خود را برای کاهش هر چه بیشتر فضاهای بی‌دفاع شهر به کار بندیم.

وی با اشاره به اینکه فضاهای بی‌دفاع احتمال بروز آسیب در